

Національний університет
«Одеська юридична
академія»

ЦЕНТР
українсько-європейського
наукового співробітництва

Центр українсько-
європейського наукового
співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

3 травня – 13 червня 2022 року

Видавничий дім
«Гельветика»
2022

УДК 37.013«364»(477)(063)

О-72

Голова організаційного комітету:

Дикий Олег Вікторович – кандидат юридичних наук, доцент, декан факультету кібербезпеки та інформаційних технологій Національного університету «Одеська юридична академія», експерт з акредитації освітніх програм Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

Організаційний комітет:

Ульянова Галина Олексіївна – доктор юридичних наук, професор, проректор з навчальної роботи Національного університету «Одеська юридична академія»;

Горбаченко Станіслав Анатолійович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри кібербезпеки Національного університету «Одеська юридична академія»;

Серебро Михайло Володимирович – кандидат юридичних наук, адвокат, директор Відокремленого підрозділу «Об'єднане вище професійно-технічне училище сфери послуг Національного університету «Одеська юридична академія»

О-72 **Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 3 травня – 13 червня 2022 року. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 504 с.**

ISBN 978-617-554-001-5

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні» (3 травня – 13 червня 2022 року).

УДК 37.013«364»(477)(063)

© Національний університет «Одеська юридична академія» 2022

© Центр українсько-європейського
наукового співробітництва, 2022

ISBN 978-617-554-001-5

ЗМІСТ

On the issue of teaching the Ukrainian language to foreign citizens: problems and prospects Abramova I. G.	15
Дослідження особливостей поведінки в конфліктній ситуації осіб юнацького віку у залежності від типу їхньої гендерної ідентичності Алексєєнко Н. В.	18
Науково-методичний супровід процесу розвитку інноваційного потенціалу вихователів ЗДО Бай Цзішен	22
Навчання англійської мови учнів початкової школи в умовах дистанційного режиму Байдюк Л. М.	25
Роль культури та значення мистецької освіти у воєнний час Балог А. С.	27
Особливості викладання судової медицини в умовах воєнного стану Біляков А. М.	30
Навчання іноземної мови в обставинах вимушеного ускладнення освітнього процесу Богуцький В. М.	32
Масовість корупції як загроза національній безпеці України Болдирева В. М.	34
Особливості підготовки майбутніх спортивних менеджерів в умовах воєнного стану в Україні Бондар А. С.	38
Проблеми формування культури здоров'я у студентів вищих навчальних закладів України Борута Н. В.	41
Сучасна вища освіта в умовах війни Будзак О. С., Будзак В. М.	45
Досвід проведення лекційних занять із дисциплін кримінально-правового циклу для здобувачів вищої юридичної освіти в умовах воєнного стану в Україні Будяченко О. М.	49

**ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ
ІЗ ДИСЦИПЛІН КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЦИКЛУ
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ**

Будяченко О. М.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального права та кримінології

Одеський державний університет внутрішніх справ

м. Одеса, Україна

Введення в Україні воєнного стану є новим викликом для сфери освіти. Одним із завдань вищої юридичної освіти в умовах воєнного стану є підтримання рівня якості викладання та зацікавленості здобувачів у навчанні. Досягненню зазначеної мети сприятиме впровадження у навчальний процес нових підходів до викладання. Подолання першого виклику пандемії Covid-19 забезпечило опанування викладачами сучасних інформаційно-комунікаційних онлайн-технологій. Втім, в умовах воєнного стану вкрай важливим є забезпечення можливості

опанування здобувачами вищої освіти навчального матеріалу як при синхронному, так і при асинхронному режимі навчання. Не менш важливим є підтримання уваги студентів упродовж заняття, адже психологічне навантаження, яке обумовлено подіями у нашому житті та у нашій країні в цілому, значно знижують здатність концентрації уваги.

Важливе значення також мають набуття здобувачами вищої юридичної освіти професійних компетентностей, які базуються на фаховому емпіричному матеріалі, що є запорукою їх затребуваності як майбутніх професіоналів.

Спроба забезпечити досягнення поставлених завдань на практиці свідчить про ефективність структурування лекційного заняття із навчальних дисциплін кримінально-правового циклу.

В сучасних умовах навчання викладачі вже почали відмовлятися від лекційних занять в їх класичному варіанті, що є очевидним та виправданим. На наше переконання, вдалим варіантом перебігу практичного заняття є реалізація наступних етапів його проведення.

Першим етапом лекційного заняття є вступний етап, який має на меті зацікавити здобувачів вищої освіти у тематиці заняття та налаштувати на активну взаємодію. Тривалість цього етапу не має перевищувати 5–7 хвилин, та вимагає акцентування їх уваги на практичній значимості опанування теми лекційного заняття, адже, власний досвід показує, що таке аргументування у найбільшій ступені впливає на правосвідомість здобувачів вищої освіти.

Основна частина заняття поділяється на чітко структуровані послідовно розташовані наступні блоки:

1) викладення теорії. Тривалість цього блоку дорівнюється 15–20 хвилин, адже є майже загальновідомим, що максимально ефективний час концентрації уваги студента дорівнюється максимум 20 хвилинам. При цьому, для кращого засвоєння викладеного матеріалу, викладення теорії має супроводжуватися презентацією, яка містить логічні схеми, знаки актуалізації уваги здобувачів вищої освіти.

2) вирішення тестових завдань. Реалізація цього етапу відбувається із використання сервісу Quizizz у наступному порядку: а) викладач вмикає демонстрацію екрана головної сторінки відповідної гри; б) студенти за посиланням переходять на сайт сервісу та долучаються до відповідної гри; в) на власному екрані викладач демонструє тестове питання і варіанти відповіді, така сама інформація розміщується на екрані студента на сторінці гри, де студент і обирає вірну відповідь. Тривалість надання студентом відповіді на тестове питання не має бути занадто короткою, адже важливим є усвідомлене наданням ним відповіді; г) після спливу часу надання відповіді на тестове питання на

екрані викладача з'являється статистика відповідей. У випадку надання всіма студентами вірної відповіді, викладач переходить до демонстрації наступного питання. У випадку наявності невірних відповідей, викладач вмикає на екрані відповідне тестове питання із варіантами відповіді і пропонує студентам прокоментувати хід своїх думок при вирішенні цього тесту. Такий коментар, як правило, породжує дискусію серед студентів, які надали різні відповіді на тестове питання та супроводжується коментарем викладача. При цьому, такі тестові завдання мають охоплювати матеріал по темі лекції, який не було висвітлено при викладенні теорії, адже метою цього етапу є опанування нового матеріалу «від зворотнього», в результаті чого студент набуває нове знання. Переконавшись, що опрацювання окремих особливостей кваліфікації злочинців, поведінки злочинця тощо у такий спосіб сприятиме кращому засвоєнню певного навчального матеріалу. Втім, запорукою вдалого перебігу цього етапу є конструктивне формулювання тестового завдання та варіантів відповіді на нього. Кількість тестових завдань залежить від їх складності, але, на наш погляд, не має перевищувати 5-ти.

3) перегляд та аналіз відео. Як вже наголошувалось, набуття практичних навичок є надзвичайно важливим для майбутнього правника. Саме тому варто викладачам ефективно використовувати відеозаписи судових процесів, які розміщені на офіційних порталах, наприклад на офіційному каналі на Youtube «Судова влада України». Звісно це мають бути короткометражні відео із цікавими ситуаціями, адже після їх перегляду має слідувати їх обговорення та аналіз.

Заключний етап лекційного заняття має передбачати: 1) підведення підсумків лекції, які мають містити головні тези теми лекції та наголошення на досягнення поставленої мети заняття; 2) надання студентам рекомендації щодо проходження певних курсів або відвідування вебінарів, які присвячені темі лекційного заняття, що є корисним зважаючи на стрімкий розвиток неформальної освіти; 3) самоперевірку на предмет засвоєння матеріалу лекції. Реалізація цього етапу передбачає вирішення тестових завдань без участі третіх осіб. Вважаємо зручним сервісом для організації цього етапу сервіс LearningApps. Реалізація цього етапу дозволяє здобувачу вищої освіти пересвідчитись про те, що він ефективно використав свій час, отримав нові знання, що є занадто важливим для формування особистості майбутнього фахівця.

Додатковим етапом проведення лекційного заняття може бути проведення міні опитування на початку викладення нового аспекту лекційного матеріалу. Наприклад, за допомогою сервісу Mentimeter, така можливість існує і в платній версії Zoom. Як свідчить практика, у

випадку помилкових відповідей студента на певне питання, їх інтерес дізнатися вірну відповідь зростає, що сприяє концентрації їх уваги на лекційному матеріалі.

Реалії сьогодення свідчать про те, що не всі студенти мають можливість продовжувати завчання в синхронному режимі, адже деякі з них опинились на тимчасово окупованих територіях або із інших причин не завжди мають доступ до Інтернету, також не варто забувати і повітряні тривоги, які вимагають переміщення у спеціальні укриття тощо. Саме тому, вбачається необхідним докладати викладачу зусилля для запису міні-відеолекцій, які присвячені найважливішим аспектам теми лекційного заняття із наступним їх розміщенням на платформах дистанційного навчання. Запис таких лекцій є можливим за допомогою сервісу Vidyar, Zoom та ін.

Окреслений підхід до проведення лекційних занять передбачає зміну видів активності, що дозволяє тривати увагу студента упродовж всього його перебігу та зорієнтована на максимальне засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу.

Дослідження особливостей проведення практичних занять в умовах воєнного стану має стати напрямом подальших наукових досліджень.